

Sommige dingen zijn alleen in beeld begrijpelijk. De relaties tussen 8.000 hoogleraren en universitair hoofddocenten aan 14 universitaire instellingen bijvoorbeeld. *Andrea Scharnhorst*

Visiting professor Katy Börner licht toe

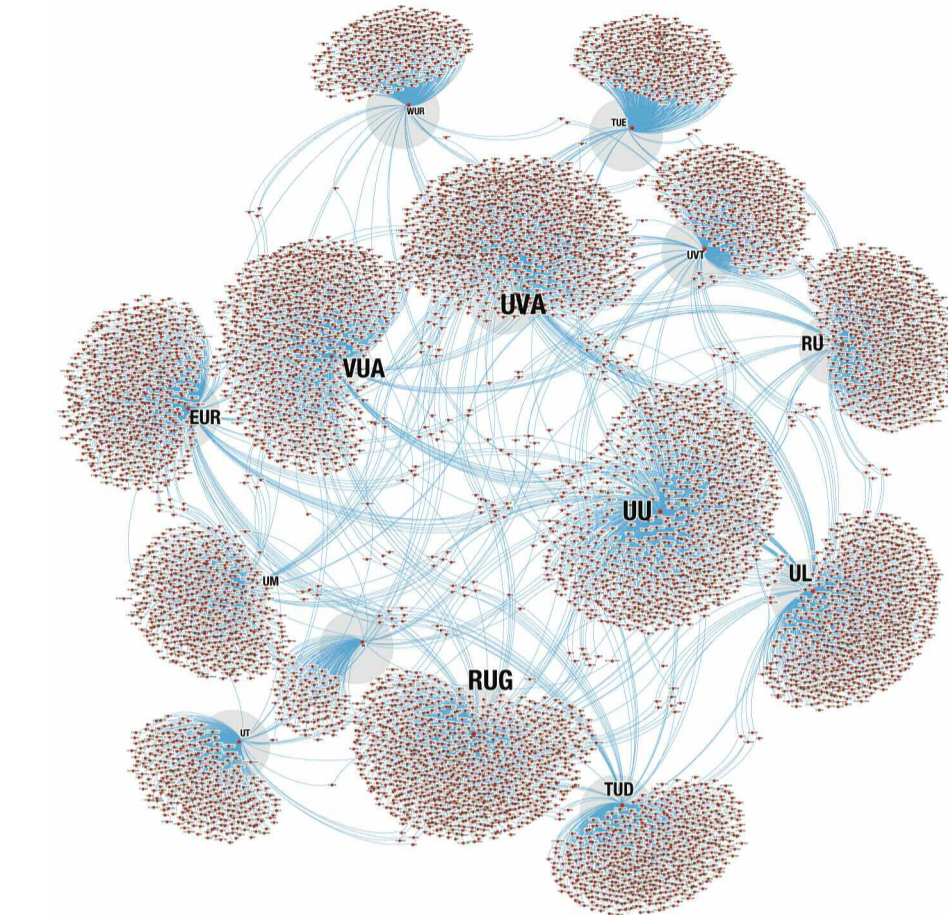
Facebook voor onderzoekers

Die gecompliceerde relaties worden met VIVO een stuk overzichtelijker. VIVO is een open semantische webapplicatie en ontologie-editor ontwikkeld op de Cornell University, VS. Met deze applicatie wordt informatie uit gegevensopslagsystemen van wetenschappelijke instellingen geïntegreerd en omgezet naar webpagina's en interactieve visualisaties. Visiting professor bij de KNAW Katy Börner licht de applicatie met een voorbeeld toe.

"De afbeelding laat een netwerk zien van 14 instellingen met hun ruim 8.000 hoogleraren en universitair hoofddocenten. Het netwerk kent twee soorten knopen: de universiteiten en de onderzoekers. De grootte van de institutionele knopen is geschaald op basis van het aantal dienstbetrekkingen van personen bij deze instellingen. Maar ook de grootte van de knopen van onderzoekers is geschaald: hoe meer betrekkingen, hoe groter de knoop en het lettertype."

Meerdere dienstbetrekkingen

"Het grootste knooppunt is de Universiteit van Amsterdam (UvA). Veel van de 930 hoogleraren en universitair hoofddocenten aan de UvA hebben twee dienstbetrekkingen, één hoogleraar heeft zelfs banden met drie universiteiten. Deze personen worden als het ware 'gedeeld' en vormen de lijnen in de afbeelding tussen de universiteiten. Wel zijn de meeste hoogleraren aan één universiteit verbonden. Het netwerk dat zo ontstaat, is een uiting van 'Mode 2': daar waar men voorheen loyaal was aan één universiteit, vindt nu een verschuiving plaats naar transdisciplines en een toenemende mobiliteit in academische loopbanen. Uiteindelijk leiden de 'gedeelde docenten' tot

Dienstverbanden tussen de 14 universiteiten illustratie Katy Börner en Michael J. Stamper

een nationaal netwerk van Nederlandse onderzoekssamenwerking. En dat is interessant. Bijvoorbeeld om internationaal te laten zien dat Nederlandse universiteiten op persoonsniveau met elkaar verbonden zijn, samenwerken."

Dezelfde taal

Ook over de toepassing voor individuele onderzoekers heeft Börner nagedacht. "NARCIS biedt 24/7 een online overzicht van onderzoekers in Nederland. Deze applicatie zorgt

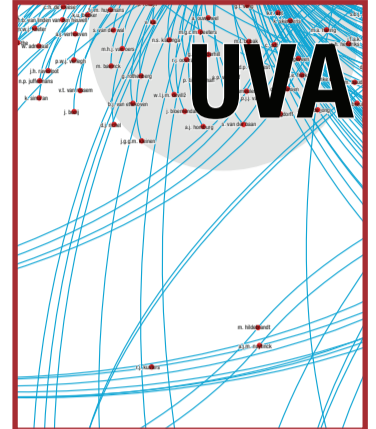
ervoor dat dit overzicht in één oogopslag zichtbaar is." Börner onderzoekt momenteel met het Centre for Science and Technology Studies en DANS welke deskundigheidsgebieden de hoogleraren uit NARCIS voor hun rekening nemen en in hoeverre deze gebieden met elkaar zijn verbonden. "De getoonde visualisatie is een experiment, gebaseerd op een momentopname. Het laat zien dat je de content van NARCIS en andere onderzoeksinformatiesystemen wereldwijd kunt uitwisselen, be-

ter kunt ontsluiten, visualiseren, doorzoekbaar kunt maken. Om zo het potentieel van Nederlandse onderzoekers in het internationale wetenschapslandschap visueel tastbaar te maken. Bovendien spreekt iedereen dezelfde taal bij een afbeelding. Het laat zien waar je staat in de wetenschappelijke wereld." Iedereen heeft toegang tot VIVO om eigen VIVO-applicaties te ontwikkelen en analyses te maken.

vivo.sourceforge.net <http://vivoweb.org>

Maak kennis met Börner

Op 6 juni houdt Katy Börner de lezing 'Mining, Mapping, and Accelerating Science and Technology'. Onderdeel van deze lezing zijn voorbeelden van visualisatie. Aanmelden voor deze gratis lezing is verplicht, en kan via www.dans.knaw.nl.

Legenda:

WUR Wageningen Universiteit en Researchcentrum; **TUE** Technische Universiteit Eindhoven; **UvA** Universiteit van Amsterdam; **UvT** Tilburg University; **VUa** Vrije Universiteit Amsterdam; **RU** Radboud Universiteit Nijmegen; **EUR** Erasmus Universiteit Rotterdam; **UU** Universiteit Utrecht; **UM** Universiteit Maastricht; **UL** Universiteit Leiden; **OU** Open Universiteit; **UT** Universiteit Twente; **RUG** Rijksuniversiteit Groningen; **TUD** Technische Universiteit Delft

Onderwijs is een brug naar andere culturen

Online panel onderzoekt acculturatie

Bij acculturatie neemt een groep de cultuur over van een andere groep. Naast opvattingen die dit proces beïnvloeden, meet het LISS migrantenpanel verschillende opvattingen over de tijd. Met interessante resultaten. *Eric Balster*

Acculturatie is het proces waarbij de cultuur van een groep wordt overgenomen door een andere groep. Psychologen zijn zeer geïnteresseerd in dit proces en in de diversiteit in attitudes die dat proces beïnvloeden. Niet alleen binnen, maar juist ook tussen de verschillende groepen. Binnen het LISS migrantenpanel kunnen de opvattingen achter attitudes worden gemeten, onder zowel autochtone als allochtone Nederlanders, en dat geeft interessante resultaten.

De eerste resultaten van onderzoek in het migrantenpanel laten zien dat de persoonlijkheidsverschillen tussen autochtonen en allochtonen kleiner zijn dan we al dachten. "En dat geldt ook voor de etnische groepen onderling", stelt Van de Vijver. De verschillen in opvattingen zitten vooral bij de tevredenheid met de relatie/het huwelijk, religie en verdeling van huishoudelijk werk. De afstand die de autochtone bevolking ervaart tot etnische groe-

pen heeft grote invloed. Hoe groter de afstand, des te minder deze allochtonen zich thuis zullen voelen in een land. Daarbij is het zeer interessant om te kijken hoe mensen zich identificeren: voelen ze zich Nederlander, Turk, Turkse Nederlander, Nederlandse Turk? Door de panelopzet kan dit nu voor de verschillende generaties over de tijd gemeten worden. Van de Vijver: "Onderzoek laat zien dat onderwijs een belangrijke brug is naar de an-

dere, in dit geval Nederlandse cultuur."

Het panel

Het migrantenpanel bestaat sinds eind 2010 binnen het MESS project naast het reguliere LISS panel. De doelstellingen van dit panel zijn om acculturatieprocessen en multiculturalisme te bestuderen, en om inzicht te verkrijgen in de methodologie van het opbouwen en onderhouden van een internetpanel van migrantengroepen. Het panel is opgezet op basis van een kanssteekproef, getrokken door het CBS uit het bevolkingsregister, gestratificeerd naar etnische afkomst. De kracht van het panel voor onderzoekers is de brede, representatieve samenstelling (veel etnische groepen zijn vertegenwoordigd). De vakgroep Crossculturele Psychologie van de Universiteit van Tilburg

is naast CentERdata en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de andere partner in dit project.

De data

Panelleden vullen sinds oktober 2010 online vragenlijsten in. De verzamelde data zijn na registratie beschikbaar via de LISS data website. Bovendien kunnen onderzoekers een voorstel indienen om kosteloos eigen data te verzamelen in het migrantenpanel. Is er dan niets meer te wensen? Ja, toch wel: alle vragen zijn in het Nederlands en dat leidt waarschijnlijk toch tot uitval van bepaalde respondenten binnen de etnische groepen (differentiële uitval). Meertaligheid zou daar een oplossing voor kunnen zijn. "Er is dus nog ruimte voor verbetering", concludeert Van de Vijver.

www.lissdata.nl/dataarchive

Fons van de Vijver

Van de Vijver is hoogleraar crossculturele psychologie aan de Universiteit van Tilburg en bijzonder hoogleraar aan North-West University (Potchefstroom, Zuid-Afrika) en University of Queensland (Brisbane, Australië). Hij is auteur van meer dan 350 publicaties op allerlei deelterreinen van de crossculturele psychologie, zoals acculturatie, multiculturalisme en intelligentie. www.fonsvandevijver.or

foto Mary Lou Emmert